

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1468/2020
23.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Ђорђа Трифуновића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 702/15 од 13.11.2019. године и Апелационог суда у Београду Кж1 739/20 од 19.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 23.12.2020. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Ђорђа Трифуновића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 702/15 од 13.11.2019. године и Апелационог суда у Београду Кж1 739/20 од 19.10.2020. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку и повреди кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К 702/15 од 13.11.2019. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, за које дело је осуђен на казну затвора у трајању од једне године. Оштећени су упућени на парницу ради остваривања имовинскоправног захтева, а окривљени је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка у износу који ће бити одређен посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 739/20 од 19.10.2020. године одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Београду и бранилаца

окривљеног, а пресуда Вишег суда у Београду К 702/15 од 13.11.2019. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Ђорђе Трифуновић, због повреда закона из члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати Вишем суду у Београду на поновно суђење. Захтевом је тражено и да се одреди да се извршење правноснажне пресуде одложи.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, док је у осталом делу недозвољен.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 61. КЗ, бранилац окривљеног у поднетом захтеву наводи да су у конкретном случају били испуњени сви законом прописани услови за конструкцију продуженог кривичног дела, а окривљени је оптужен и осуђен за једно кривично дело. У случају да је окривљени оптужен за продужено кривично дело у његов састав не би могле ући радње које немају противправност. Како је у изреци пресуде утврђено да је окривљени у више наврата на основу непознатог броја фиктивних и фалсификованих одлука са рачуна оштећеног привредног друштва подизао новчана средства на име расподеле добити, то се у конкретном случају ради о продуженом кривичном делу, а не о једном кривичном делу како су то неправилно нашли нижестепени судови. Са тим у вези у захтеву се наводи да је због неправилног описа кривичног дела, спорна и примена прописа о застарелости, јер застарелост не тече исто за једно кривично дело и за продужено кривично дело. Како кривично дело није описано као продужено кривично дело, непознато је шта би ушло у састав тог дела, односно нема никаквих поузданих података о ком квалификованом облику дела би се радило, тако да није могуће утврдити да ли је и када кривично дело застарело, јер се не зна када је извршена последња радња, односно не може се испитати да ли та последња радња испуњава услове да уђе у састав продуженог кривичног дела, на који начин бранилац окривљеног истиче и битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Исти наводи истакнути у жалби браниоца окривљеног АА - адвоката Ђорђа Трифуновића, везано за повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 61. КЗ били су предмет разматрања другостепеног већа Апелационог суда у Београду које је поступало по жалби окривљеног изјављеној против првостепене пресуде Вишег суда у Београду К 702/15 од 13.11.2019. године. Другостепено веће Апелационог суда у Београду је ове наводе оценило неоснованим и о томе на страни 3 у ставу другом пресуде Кж1 739/20 од 19.10.2020. године изнело јасне и аргументоване разлоге, које Врховни касациони суд прихвата као правилне, те у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на ове разлоге и упућује.

Имајући у виду да и Врховни касациони суд прихвата разлоге нижестепеног суда да се у конкретном случају ради о једном кривичном делу злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1 КЗ, за које је прописана казна затвора у трајању од две до десет година, а које је извршено у периоду од 20.04.2005. године до 01.12.2011. године, где се рок застарелости кривичног гоњења рачуна од 01.12.2011. године, а за које дело сагласно члану 103. тачка 4) КЗ наступа застарелост кривичног гоњења протеком десет година од извршења кривичног дела односно настаје у сваком случају кад протекне двоструко време које се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења, то су оцењени као неосновани и наводи захтева да је у конкретном случају наступила застарелост кривичног гоњења, односно да је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Бранилац окривљеног у захтеву указује и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 234. КЗ, наводећи да је суд окривљеног огласио кривим за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, а кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. КЗ је блаже у односу на кривично дело за које је окривљени оглашен кривим будући да је чланом 227. КЗ прописано да се то дело примењује уколико нису остварена обележја неког другог кривичног дела. У конкретном случају по наводима захтева конкурише више кривичних дела, као што су кривично дело злоупотреба овлашћена у привреди из члана 238. КЗ и кривично дело несавесан рад у привредном пословању из члана 234. тада важећег ЗКП. Даље у захтеву се наводи и да је суд обавезан да на учиниоца кривичног дела примени закон који је важио у време извршења кривичног дела, па ако је закон током поступка више пута мењан, онда би осудом за неко друго кривично дело које је престало да постоји била повређена одредба члана 5. КЗ, на који начин бранилац окривљеног истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 5. КЗ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Наиме, суд је окривљеног огласио кривим по закону који је важио у време извршења кривичног дела за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. КЗ у вези става 1 КЗ, за које кривично дело је прописана казна затвора у трајању од 2 до 10 година, а законом који је важио у време пресуђења за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 227. став 3. КЗ, за које бранилац окривљеног у захтеву наводи да је повољнији за учиниоца, је прописана иста казна затвора у трајању од 2 до 10 година, па како је за оба кривична дела прописана казна затвора у истом трајању, то самим тим закон који је важио у време пресуђења није повољнији за учиниоца. Надаље, то што је чланом 227. став 1. КЗ (закон који је важио у време пресуђења) прописано да кривично дело постоји уколико нису остварена обележја неког другог кривичног дела, не чини овај закон блажим, већ ствара додатну обавезу суда да у сваком конкретном случају испита евентуално постојање неког другог кривичног дела, па су стога супротни наводи браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 234. КЗ и у вези члана 5. КЗ од стране Врховног касационог суда оцењени као неосновани.

Надаље, бранилац у захтеву истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводећи да се не може прихватити став нижестепених судова да кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ има потпуни правни континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ, које је важило у време за које се осуђени терети, за које дело није било предвиђено постојање противправне имовинске користи као услова за постојање тог кривичног дела, већ само користи, а само је противправна имовинска корист услов за постојање кривичног дела из члана 234. КЗ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Исти наводи истакнути у жалби браниоца окривљеног АА - адвоката Ђорђа Трифуновића, били су предмет разматрања другостепеног већа Апелационог суда у Београду које је поступало по жалби окривљеног изјављеној против првостепене пресуде Вишег суда у Београду К 702/15 од 13.11.2019. године. Другостепено веће Апелационог суда у Београду је ове наводе оценило неоснованим и о томе на страни 5 у ставу другом пресуде Кж1 739/20 од 19.10.2020. године изнело јасне и аргументоване разлоге, које Врховни касациони суд прихвата као правилне, те у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на ове разлоге и упућује.

Наиме, Врховни касациони суд прихвата став нижестепених судова да постоји правни континуитет између кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ и истиче да је противправност обележје општег појма кривичног дела, па је, дакле, прибављена корист увек противправна ако из околности одређеног случаја произилази да је прибављена забрањеним односно противправни деловањем које је прописано као радња извршења кривичног дела.

Бранилац окривљеног у захтеву наводи и да у опису кривичног дела стоји да је злоупотреба заснована на искоришћавању и прекорачењу службених овлашћења одговорног лица. Искоришћавање положаја одговорног лица би требало да значи да је окривљени био овлашћен да поступа, али је то злоупотребио за личне циљеве, из користољубља, а прекорачење овлашћења мора бити садржано у повреди неког закона или прописа заснованог на закону. То даље значи, да није могуће да постоје оба облика злоупотребе (искоришћавање и прекорачење), јер се међусобно искључују. Када је у питању прекорачење овлашћења у изреци првостепене пресуде се наводи, да је окривљени поступао супротно члану 11. тачка 3) Уговора о оснивању привредног друштва. Према ставу браниоца тако одређена и утврђена противправност самог дела је крајње спорна, код чињенице да се противправност дела заснива на повреди уговора а не неког прописа, што указује да се ради о грађанско – правном односу а не о кривичном делу, на који начин бранилац окривљеног указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Исти наводи истакнути у жалби браниоца окривљеног АА - адвоката Ђорђа Трифуновића, били су предмет разматрања другостепеног већа Апелационог суда у Београду које је поступало по жалби окривљеног изјављеној против првостепене пресуде Вишег суда у Београду К 702/15 од 13.11.2019. године. Другостепено веће Апелационог суда у Београду је ове наводе оценило неоснованим и о томе на страни 3 у ставу другом пресуде Кж1 739/20 од 19.10.2020. године изнело јасне и аргументоване разлоге, које Врховни касациони суд прихвата као правилне, те у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на ове разлоге и упућује.

Наиме, супротно наводима захтева по ставу Врховног касационог суда прекорачење овлашћења може се извршити и поступањем супротно Уговору о оснивању привредног друштва, а како су то правилно нашли нижестепени судови.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у осталом делу одбачен је као недозвољен.

Наиме, бранилац окривљеног правноснажне пресуде побија и због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, истицањем да је изрека пресуде неразумљива с обзиром да је окривљени осуђен за једно кривично дело, а описано је продужено кривично дело, без конкретизације појединачних радњи. Како наведена повреда не представља законски разлог због којег је у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, то је у овом делу захтев браниоца окривљеног оцењен као недозвољен.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Ђорђа Трифуновића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП захтев у односу на ове повреде одбио као неоснован, док је у осталом делу на основу члана 487. став 1. тачка 2) ЗКП и члана 485. став 4. ЗКП захтев одбацио као недозвољен и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић